

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

KONAČNA ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

Zahtjeva br. 57576/00
Milan JEFTIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 3. listopada 2002. godine u vijeću sastavljenom od

- g. C. L. ROZAKIS, *predsjednik*
- g. G. BONELLO,
- g. P. LORENZEN,
- gđa N. VAJIĆ,
- gđa S. BOTOCHAROVA
- g. V. ZAGREBELSKY,
- g. E. STEINER, *suci*
- i. g. E. FRIBERGH, *tajnik Odjela*

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev koji je podnesen 21. listopada 1999. godine,

uzimajući u obzir djelomičnu odluku od 11. listopada 2001.,
uzimajući u obzir očitovanje tužene države i očitovanje podnositelja,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Milan Jeftić, državljanin je Bosne i Hercegovine, rođen 1947. i živi u Derventi, Bosna i Hercegovina. Tuženu državu zastupa njezina zastupnica, gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično stanje predmeta, kako je izneseno od stranaka, može se sažeti kako slijedi.

Podnositelj je bio zaposlen u hrvatskom poduzeću "Graditelj", u Grubišnom Polju, Hrvatska. Dana 25. svibnja 1989. imao je nesreću na svom radnom mjestu, i pretrpio je povrede. Od tada se uglavnom nalazi na bolovanju. Dana 28. kolovoza 1991. podnositelj je dobio potvrdu od Republičkog fonda zdravstvene zaštite Kutina

da Republički fond zdravstvenog osiguranja Hrvatske pokriva naknadu za bolovanje bez obzira na podnositeljevo prebivalište. Podnositelj je napustio Hrvatsku negdje u jesen 1991. i otišao živjeti u Bosnu i Hercegovinu.

Dana 13. siječnja 1992. poduzeće mu je poslalo pismo obavještavajući ga da mu je prestao ugovor o radu sa danom 30. rujna 1991. zato što je Republički fond zdravstvenog osiguranja Hrvatske odbio plaćati naknadu za bolovanje.

Dana 22. siječnja 1992. podnositelj je od Republičkog fonda zdravstvenog osiguranja i zdravstva Hrvatske – Ispostava Grubišno Polje zatražio naknadu za bolovanje od 1. listopada 1990., pouzdajući se u potvrdu Republičkog fonda zdravstvene zaštite Kutina.

Republički fond zdravstvene zaštite u Grubišnom Polju odbio je taj zahtjev 10. ožujka 1992. Utvrđeno je da je podnositelj primao naknadu za bolovanje u razdoblju od 29. svibnja 1991. do 30. rujna 1991. te da je nakon toga otišao u Bosnu i Hercegovinu. Fond nije prihvatio zdravstvene potvrde iz Bosne i Hercegovine zato što je, prema hrvatskom propisima, podnositelj morao osobno pristupiti pregledu pred liječničkom komisijom u Hrvatskoj kako bi produljio bolovanje.

Dana 16. ožujka 1992. podnositelj je podnio žalbu na tu odluku Komisiji za žalbe Direkcije republičkog fonda zdravstvenog osiguranja i zdravstva Hrvatske.

Prema podnositelju, dana 18. studenog 1997. i 19. veljače 1999. podnositelj je podnio zahtjev Komisiji za žalbe za ubrzanjem postupka. Nije dobio odgovor.

Budući je gore navedena Komisija propustila odlučiti o žalbi podnositelja, on je 3. lipnja 1999. pokrenuo upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske, tražeći da se donese odluka. Dana 9. prosinca 1999. podnio je zahtjev za ubrzanjem postupka, no nije dobio odgovor. Izgleda da se postupak još uvijek vodi pred tim sudom.

Prema Vladi, dana 17. lipnja 1992. Komisija za žalbe Direkcije republičkog fonda zdravstvenog osiguranja odbila je podnositeljevu žalbu od 16. ožujka 1992. Budući da je poštanski promet sa Bosnom i Hercegovinom bio u prekidu u to vrijeme, odluka je dostavljena objavom na oglasnoj ploči.

Glede podnositeljeve tužbe Upravnom sudu, Vlada iznosi da je dana 21. studenog 2001. sud pozvao podnositelja da se izjasni da li namjerava proširiti tužbu i na drugostupanjsku odluku.

B. Mjerodavno domaće pravo

Članak 26. (1) Zakona o upravnim sporovima dopušta podnositelju da podnese tužbu Upravnom sudu ukoliko drugostupanjsko tijelo nije donijelo odluku o njegovoj žalbi u roku od 60 dana te niti u naknadnom roku od sedam dana, nakon ponovljenog traženja podnositelja.

Članak 42. istog zakona propisuje da će Upravni sud ili uputiti upravno tijelo kako treba riješiti predmet, ili će sam riješiti predmet.

Članak 26. Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Upravnom sudu Republike Hrvatske (stupio na snagu 15. ožujka 2002.), objavljen u Narodnim novinama br. 29 od 22. ožujka 2002. – u daljnjem tekstu "Zakon od 15. ožujka 2002." uvodi novi članak 59.(a), koji je nakon toga postao članak 63. Ustavnog zakona o Upravnom sudu Republike Hrvatske iz 2002. Mjerodavni dijelovi tog članka glase kako slijedi:

(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio ...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela podnositelja... .

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog... Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

PRIGOVORI

Podnositelj prigovara prema članku 6. stavak 1 Konvencije zbog dužine postupka pred upravnim tijelima i Upravnim sudom.

On također prigovara, prema članku 13. Konvencije, da nema učinkovito sredstvo za ubrzanje postupka glede njegovog zahtjeva za naknadom za bolovanje.

Podnositelj također prigovara na temelju članka 1. Protokola br. 1 samostalno i zajedno sa člankom 14. Konvencije tvrdeći da je povrijeđeno njegovo pravo vlasništva jer nije dobio naknadu za bolovanje te da je žrtva diskriminacije zato što nije Hrvat.

PRAVO

1. Podnositelj prigovara da postupak radi njegovog zahtjeva za naknadom za bolovanje pred upravnim tijelima i Upravnim sudom nije dovršen u razumnom roku, kako je to propisano člankom 6. stavak 1. Konvencije, koji u relevantom dijelu glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza ...svatko ima pravo da ...neovisni i nepristrani sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj”

Vlada najprije smatra da je dio zahtjeva koji se odnosi na događaje koji su se odigrali prije 5. studenog 1997., kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku, *ratione temporis* izvan nadležnosti Suda.

Glede primjenjivosti članka 6., Vlada drži da zakon kojim je uređeno podnositeljevo pravo na naknadu za bolovanje ima javni karakter. Nadalje, nema spora oko prava građanske naravi jer pitanje nije da li podnositelj ima pravo na naknadu za bolovanje, već je pitanje valjanosti zdravstvenih potvrda iz druge države. Zbog toga, prema mišljenju Vlade, članak 6. nije primjenjiv u ovom predmetu.

Glede iscrpljenosti domaćih pravnih sredstva Vlada tvrdi da podnositelj može, u skladu sa mjerodavnim odredbama Zakona o upravnim sporovima, podnijeti tužbu Upravnom sudu ako upravno tijelo nije donijelo odluku u o žalbi stranke u roku od 60 dana te u naknadnom roku od sedam dana, nakon ponovnog traženja stranke. Vlada napominje da je podnositelj podnio tu tužbu tek 1999., sedam godina nakon što je podnio svoj početni zahtjev za isplatom naknade za bolovanje. Vlada iznosi da postupak pred Upravnim sudom još traje te da je stoga zahtjev preuranjen.

Nadalje, Vlada iznosi da su 15. ožujka 2002. u Hrvatskom Saboru usvojene izmjene Ustavnog zakona o Ustavnom sudu kojima je dopušteno da se ustavna tužba radi dužine postupka podnese Ustavnom sudu bez ikakvih daljnjih zahtjeva.

Alternativno, Vlada poziva Sud da zaključi kako zahtjev ne otkriva nikakvu povredu članka 6. Konvencije u odnosu na izneseni prigovor. Ona iznosi da je, premda je točno da predmet ne upućuje na bilo kakvu činjeničnu ili pravnu složenost, činjenica da podnositelj živi u drugoj državi znatno pridonijela duljini postupka.

Poštanski promet između Hrvatske i Bosne i Hercegovine bio je u prekidu tijekom dugog razdoblja, što je onemogućilo domaća tijela da uruče podnositelju odluku o njegovoj žalbi. Zbog toga je ta odluka objavljena na javnoj oglasnoj ploči. Podnositelj je potom tek 1999. podnio ustavnu tužbu, a sam postupak bio je dovršen u roku od tri mjeseca.

Vlada smatra da domaća tijela ne mogu biti odgovorna za zastoje do kojeg je došlo između 1992. i 1999.

Nadalje, sva komunikacija između domaćih vlasti i podnositelja odvija se diplomatskim putem, za što je potrebno puno više vremena nego za uobičajenu komunikaciju.

U odnosu na ponašanje domaćih tijela, Vlada tvrdi da su ona pokazala revnost u vođenju postupka. Vlada posebice iznosi da je prvostupanjska odluka donesena u roku od devetnaest dana, a drugostupanjska odluka u roku od tri mjeseca.

Glede dužine postupka pred Upravnim sudom, Vlada iznosi da je taj postupak do sada trajao oko tri godine, što, uzevši u obzir sve okolnosti predmeta te činjenicu da se radi o postupku pred sudom najvišeg stupnja u upravnim stvarima, nije prekomjerno.

Podnositelj se ne slaže sa Vladom i tvrdi da poštanski promet između Hrvatske i Dervente, mjesta u kojem živi u Bosni i Hercegovini, nikad nije bio prekinut. On također tvrdi da je iskoristio sva dostupna domaća sredstva.

Sud je najprije ispitao da li je podnositelj udovoljio pravilu o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava, kako je to propisano člankom 35. stavak 1. Konvencije.

Sud podsjeća da je u predmetu Horvat (vidi Horvat protiv Hrvatske, br. 51585/99, 26. srpanj 2001., stavci 41-43, 45, ECHR – 2002) ustanovio da postupak prema članku 59. (4) Zakona o Ustavnom sudu iz 1999. ne može biti smatran kao učinkovito pravno sredstvo radi prigovora koji se odnose na duljinu postupka.

Sud bilježi da je, nakon presude Horvat, dana 15. ožujka 2002. Hrvatski Sabor donio Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske koji je objavljen u "Narodnim novinama" br. 29 od 22. ožujka 2002. Njime je uveden novi članak 59(a) koji potom postao članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 2002.

Sud bilježi da podnositelj u ovom predmetu nije podnio tu tužbu. Točno je da je on podnio zahtjev Sudu 21. listopada 1999., dok je propis kojim se omogućava učinkovito sredstvo u odnosu na njegov prigovor na temelju članka 6. Konvencije donesen dana 15. ožujka 2002.

Pitanje je stoga da li se na temelju članka 35. stavak 1. Konvencije može zahtijevati da podnositelj iskoristi to sredstvo prije nego što Sud ispita njegov prigovor.

Sud podsjeća da se pitanje da li su iscrpljena domaća sredstva rješava u odnosu na datum kada je zahtjev podnesen Sudu. To pravilo je, međutim, podložno izuzecima koji se mogu opravdati specifičnim okolnostima svakog predmeta (vidi Baumann protiv Francuske, br. 33592/96, 22. svibanj 2001. stavak 47., neobjavljena). Sud je ustanovio da u odnosu na veliki broj zahtjeva protiv Italije u kojima se postavlja isto pitanje postoje posebne okolnosti koje opravdavaju odstupanje od općeg pravila (vidi Brusco protiv Italije, (odluka), br.69789/01, ECHR 2001-IX).

Nakon toga, dana 5. rujna 2002. u predmetu Nogolica, Sud je ustanovio da postoje brojni elementi u korist izuzetka i u pogledu hrvatskih predmeta (vidi Nogolica protiv Hrvatske (dec.), br. 77784/01, 5. rujna 2002., ECHR – 2002)

Sud ne vidi razlog da u ovom predmetu odstupi od stava izraženog u predmetu Nogolica.

Slijedi da ovaj prigovor mora biti odbačen prema članku 35. stavci 1 i 4 Konvencije zbog neiskorištavanja domaćih pravnih sredstava.

2. Podnositelj dalje prigovara da, u odnosu na njegov prigovor radi duljine postupka, nema učinkovito pravno sredstvo kako se to zahtijeva prema članku 13. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

"Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu."

Vlada ponavlja svoj argument glede pitanja iscrpljenosti domaćih pravnih sredstava i ustraje da je podnositeljeva tužba Upravnom sudu učinkovito sredstvo u odnosu na duljinu postupka pred upravnim tijelima. Nadalje, podnositelj je mogao podnijeti tužbu Ustavnom sudu u skladu sa člankom 63. Zakona o Ustavnom sudu.

Podnositelj se ne slaže sa Vladom.

Kako je objašnjeno gore, Sud nalazi da novo uvedeni članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu iz 2002. pruža podnositelju učinkovito sredstvo u odnosu na duljinu postupka.

Slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te mora biti odbačen u skladu s člankom 35., stavci 3 i 4 Konvencije.

3. Podnositelj također prigovara na temelju članka 1. Protokola br. 1 samostalno i zajedno sa člankom 14 Konvencije. Objašnjava da je njegovo pravo vlasništva povrijeđeno zato što nije dobio naknadu za bolovanje koju traži pred domaćim vlastima. On također tvrdi da je diskriminiran zbog svog ne-hrvatskog porijekla.

Sud bilježi da postupak radi podnositeljevog zahtjeva za naknadom za bolovanje još uvijek traje.

Slijedi da ovaj prigovor mora biti odbačen na temelju članka 35. stavci 1 i 4 Konvencije, radi neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Proглашава nedopuštenim ostatak zahtjeva

Erik FRIBERGH
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik